

320 ungfólk skrivað undir

Tað gongur strúkandi hjá Blái Kross at fáa ungfólk at skriva undir rúsfriú avtaluna. Tann fyrsta í hesum mánaðinum varð avtala nr. 300 undirskrivað, og var tað 13 ára gamla Maria í Skorðini sum skrivaði undir

SVEINUR TRÓNDARSON

Tað er av álvara komið glið á hjá Blái Krossi at fáa ungfólk at skrivað undir rúsfriú avtaluna.

Fyri minni enn einum mánað síðani varð avtalað nummar tvey hundrad gjørd við ein ungan fyr í Klaksvík, og 1. juni varð avtalað nr. 300 undirskrivað við ta 13 ára gomlu Mariu í Skorðini úr Havn.

Síðani 1. juni hava 20 ungfólk afturat skrivað undir avtaluna. Tað vil siga, at 320 ung hava gjørt eina eitt ára rúsfria avtalu við Bláa Kross, nú tiltakið verður niðurlagt til skúlarnir byrja aftur í august mánað.

Biða við fyrsta glasinum

Kristian á Reynatrøð, figgarleiðari hjá Bláa Krossi sigur, at tey eru ótrúliga væl nøgd við gongdina.

– Vit roknaðu við, at tiltakið fór at fáa stóra undirteki, men hetta er nógv betri enn væntað og tað frøir okkum at tey ungu eru so positiv, sigur hann.

Málbólkurin fyr avtaluni eru tey 13 til 16 ára gomlu, men tað ber eisini til hjá teimum, sum eru eitt sindur

eldri at skriva undir.

Men hví tey 13-16 ára gomlu?

– Tað er tí, at jú yngri fólk eru tá tey byrja, jú størri er vandin fyr at tey gerast misnýttarar. Og fáa vit tey at biða við at taka fyrsta glasi, so er nógv vunnið, sigur Kristian á Reynatrøð.

Tey ungu, verða ofta sett undir bólktrýst, og tí er kanska vandi fyr at tey »gloyma« avtaluna. Hvát gera tit fyr at tað ikki skal henda?

– Fyri tað fyrsta so vil eg siga, at avtalurnar byggja upp á álit. Vit hvørki kunnu ella vilja fara út at kanna um tey sum hava skrivað undir avtaluna, men vit vænta at tey halda tað tey skriva undir uppá. Samstundis so royna vit at skipa fyri onkrum tiltøkum, sum skulu stuðla teimum at halda á, men vit vita eisini, at tað er í minna lagi, men onkan er ikki til meir í løtuni, sigur Kristian á Reynatrøð.

Hvát fáa tey sum skriva undir burtúr?

– Tey fáa eitt rúsfriðt ár, umframt at tey fáa avsláttur í ymsum handlum. Vit hava gjørt avtalur við onkran klædnahandil, onkran fløg-

uhandil og aðrar handlar sum tey ungu koma í.

Men er tað rætt, at keypa tey ungu á henda hátt. Hevði tað ikki verið rættari at fingið tey at skriva undir av sínum eintingum?

– Tað er mikið møgult, men tíðin er soleiðis háttad at man fær nakað fyr nakad, og kunnu vit fáa nógur ungfólk at biða við at taka tann fyrsta snapsin, so hava vit ikki ringa samvitsku um tað er tí, at tey hava gjørt eina avtalu við okkum, sum gevur teimum fyrminur, sigur Kristian á Reynatrøð.

Suðuroyggin stendur fyr tærni

Nú summarið nærkast og skúlarnir fara í summarrí, verður tiltakið lagt á hyllina.

Hetta skal ikki skiljast sum at tey, sum hava skrivað undir fara í »summarrí« frá avtaluni, men soleiðis at fyrireikararnir ikki fáa samband við tey ungu meðan skúlarnir eru í summarrí.

– Vit hava verið ótrúliga væl móttikin á skúlunum. Vit hava verið í næstan øllum skúlum kring landið og tað hevur gingið uppá stás í teimum øllum uttan einum. Ein skúli í høvuðsstaðar-

økinum segði nei, og tað verður eftir øllum at døma einasti skúli í landinum vit ikki koma á, sigur Kristian.

Hví segði hann nei?

– Tað hava vit ikki spurt um. Vit vundu okkum til skúlan og spurdu um vit kundu sleppa at greiða frá avtaluni, men tað vildu tey ikki. Tað er teirra val og tað blanda vit okkum ikki í.

Hava tit verið runt alt landið?

– Ikki heilt enn. Vit mangla Suðuroynna. Vit vóru á veg til Suðuroyar, men so kom verkfallið inn í millum, og tað hevði við sær, at Suðuroyggin mátti útsetast. Síðani hevur tað tíverri ikki borið til at fáa hana inn aftur í ætlanina og tí hava vit valt at biða til eftir summarríðina, sigur Kristian á Reynatrøð.

Heilt nýggjar Bláa Kross-bygdir

Nú tiltakið hevur koyrt í eitt tíðarskeið er sjálvandi vert at spyrja, um tað sæst í limaskaranum hjá Bláa Krossi. – Í sjálvum sær koma tey ungu, sum skriva undir ikki við í limaskaran hjá Bláa Krossi av tí at tey eru yngri enn 18 ár, men tað sum vit



Maria í Skorðini úr Havn var nummar 300 í røðini at skriva undir rúsfria avtalu við Bláa Kross

halda verða sera hugaligt er, at vit hava fingið nógur ungfólk í bygðum, sum vit ikki hava nógvar limir framm-anundan. Tað dámar okkum sjálvandi væl, men tað er ikki høvuðsmálið við tiltakinum, sigur Kristian á Reynatrøð og leggur afturat:

– Tað er at fáa tey ungu at útseta, ella heilt at lata verða við at taka tann fyrsta

snapsin.

Og tá hugt verður eftir nøgdini av teimum, sum hava skrivað undir, so kann ikki sigast annað enn at tað gongur strúkandi hjá Bláa Krossi.

Maria í Skorðini var nummar 300, sum skrivaði undir og síðani hon setti sitt navn á avtaluna hava 20 ungfólk fylgt í fótsporur hennara.

Einki verkfall á hesum sinni heldur

Tíðliga leygarmorgunin eydnaðist tað semingsmonnum at fáa semju millum partarnar í figgarheiminum. Úrslitið var ein nýggjur tvey ára sáttmáli, sum samanlagt kostar figgarstovnunum 6,5 prosent

SVEINUR TRÓNDARSON

Tað var um reppið, at fyrsta verkfallið í figgarheiminum í øllum kongarikinum, skuldi siggja dagsins ljós í Føroyum, men tað saman-kom eydnaðist tað semingsmonnum at fáa partarnar at semjast um ein nýggjan tvey ára sáttmála.

Nýggi sáttmálin ber við sær, at starvsfólkini í bankanum fáa 5,6 prosent meir í lønarposarnar tey næstu tvey árin.

Harafturat fáa starvsfólkini í figgarheiminum 3,5 fridagar afturat, soleiðis at samlaða kostnaðurin av nýggja sáttmálanum gerst 6,5 prosent.

Samráðingarnar hesaferð gjørdust rættliga drúgvur og sum sagt var tað um reppið, at tað endaði við verkfalli.

Starvsfólkini í peningastovnunum skulu geva tær vekfalsfráboðanir aðrenn farast kann í verkfall og veruleikin var tann, at seinna fráboðanin var givin og verkfall skuldi byrja á mid-

nátt í gjárkvöldið um eingin semja fekt.

Men semingsmenninir Jógvan Amonsson og Al-



Ragnar Olsen, heldur at feløginu kunnu liva við nýggja sáttmálanum ...

fred Petersen fingi so partarnar at semjast aðrenn tað endaði heilt galið.

Nøgður - og tó

Ragnar Olsen, frá Finansforbundet, sum umboðar starvsfólkini í Føroya Banka sigur við Sosialin, at hann er nøgdur við semjuna, hóast hon ikki er so góð sum feløginu vildu hava hana.

– Men soleiðis er tað nú, tá semingsstovnurin kemur upp í samráðingarnar. Tá verður initiatið tikið frá okkum, sum hava samráðast og semingsmenninir taka yvir, og tað so er ber illa til at ávirka gongdina, sigur Ragnar Olsen.

Men kortini er hann nøgdur við úrslitið. Lønarpartin gjørdist 5,6 prosent og við teimum 3,5 fridøgnum, sum tað eydnaðist at fáa við í nýggja sáttmálan var samlaða úrslitið 6,5 prosent yvir tvey ár.

– Fridagarin vóru okkara kardinalpunkt. Vit høvdu kannað frammánundan hvørji ynski limir okkara høvdu, og tað visti seg, at tey flestu vildu hava fleiri fridagar, og tí var tað ótrúliga týðningarmikið, at vit fingi tann partin í sáttmálan, sigur Ragnar Olsen

Kanska eitt fakfelag í framtíðini

Hesar samráðingarnar vóru tær fyrstu, har fakfeløgin í figgarheiminum samráðast saman.

Arbeidsgevararnir hava gjørt eitt felag, sum samráðist fyr teir allar, og tí vóru samráðingarnar lagdar í einum. Men tað merkti at tey trý fakfeløgin í figgarheiminum skuldu samráðast saman, og tað høvdu tey ongantið gjørt áður.

Ragnar Olsen heldur kortini at tað gekk framúr væl.



... og tað kunnu arbeidsgevararnir eisini, heldur Jørn Astrup Hansen

– Tað valt altíð verða so tá trý feløg samráðast saman, at tað koma tvítoður í, og okkara samráðingarnar vóru einki óðrvísi í so máta, men vit fingi arbeitt okkum burtúr teimum tvítoðunum. Tað stutta av tí langa haldi eg er, at samarbeiði var ótrúliga gott.

Men tá arbeidsgevararnir hava gjørt eitt Arbeidsgevarafelag, merkir tað so, at tit skulu gera tykkara samlangda felag?

– Tað dugi eg ikki at siga enn. Arbeidsgevararnir

skunda í hvussu er undir, at vit gera okkara egna felag, og tí gerast vit kanska eyka varin, men nú tá teir hava eitt felag, er tíðin kanska komin, at vit kanna møguleikan at leggja saman í eitt felag. Tað ber tó í dag ikki til at siga nakað um hetta enn.

Ynskini nóg fleiri enn úrslitið

Tað sigur seg sjálvt, at tá farið verður til samráðingarnar eru krøvini ofta mong. Men úrslitið er sjáldan at tey øll verða gingin á møti.

Soleiðis var eisini í hesum føri.

Ragnar Olsen sigur, at tey trý feløgin høvdu okkurt um hundrad felags krøv til Arbeidsgevarafelagið, men tá til stykkis kom, vóru bara trý ella fyra av teimum við í tí endaliga sáttmálanum.

– Men soleiðis er tað tá samrátt verður, og tað mugu vit góðtaka.

– Eg haldi tað hevði stóran týðning, at fáa lønarprosentíð upp frá teimum 4, sum stovnamir høvdu læst seg á, upp til 5,6, sum tann endaligi sáttmálin sigur. Samstundis komu teir fridagarinir upp, sum alt í alt gera sáttmálan eitt sindur áttíligan, sigur Ragnar Olsen, at enda

– Hann leggur afturat at 6,56 er tað, sum sáttmálin kostar Føroya Banka, men hann er eitt sindur dýrari hjá onkrum av hinum arbeidsgevarunum.

Tað stutta av tí langa er so tað, at samráðingarnar endaðu við semju og úttan at føroyski figgarheimurin skuldi leggja rygg til, at fyrsta verkfallið í kongarikinum sá dagsins ljós í Føroyum.

Arbeidsgevararnir eisini nøgdur

Jørn Astrup Hansen, stjóri í Føroya Banka og formaður í Arbeidsgevarafelagnum